

NASA-ARXIU XAVIER DURAN

FA VINT ANYS, NEIL ARMSTRONG POSAVA EL PEU AL NOSTRE SATÈL·LIT

Xavier Duran

El dia que l'home aconseguí la Lluna

Gesta tecnològica, profit polític, esperança d'aconseguir nous objectius... Fa vint anys l'home arribava a la Lluna. Ara, continua sense aprofitar les possibilitats que amb aquell viatge se li obrien.

És un petit pas per a un home, però un salt de gegant per a la humanitat». Aquesta és la frase històrica i, segons ell mateix, improvisada, que Neil Armstrong va pronunciar en el moment de convertir-se en el primer home que trepitjava la Lluna. Aquestes paraules i una forta acceleració del pols van contradir els qui havien escrit que Armstrong no sentiria cap altra emoció que la purament tecnològica.

Era la nit del 20 de juliol del 1969 —matinada del dilluns 21 a Europa—. Fa, doncs, vint anys justos que més de 500 milions d'espectadors presenciaven la retransmissió televisiva més impressionant que mai s'hagués fet. Des de l'antiguitat, diversos literats havien descrit viatges a la Lluna i més d'un científic els havia imaginats amb força detalls.

Per a buscar els orígens de la història que portà a la gesta de l'*Apollo XI* hauríem de traslladar-nos al mes de maig del 1961, quan el president John F. Kennedy, després d'assessorar-se per diversos experts, va fer un anunci ambiciós: abans d'acabar la dècada, els Estats Units posarien un home a la Lluna. Els soviètics havien enlairat el primer satèl·lit artificial de la història, el *Sputnik*, el 1957. Per l'abril del 1961, Yuri Gagarin es convertia en el primer home que viatjava en una nau espacial. Eren dos cops per a l'orgull americà, però no serien els últims. També fou un soviètic qui féu el primer passeig espacial. Fou soviètica la primera dona cosmonauta, com també la primera tripulació de tres homes. Fins i tot el pri-

NASA-ARXIU XAVIER DURAN

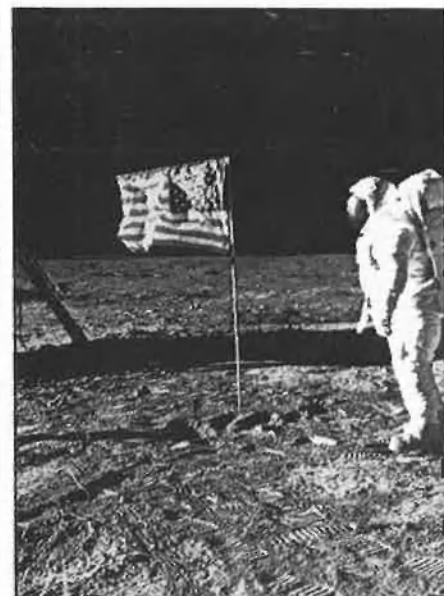
Dalt, d'esquerra a dreta, Michael Collins, Neil Armstrong i Edwin Aldrin, tripulants d'Apollo XI. Baix, descens d'Aldrin a la Lluna, el 21 de juliol del del 1969.

Estiu

NOVETATS en LLIBRES

<p>edicions 62 sa</p> <p>BESTIARIS Prudenci Bertrana, Josep Carner, Pere Quart A cura de Llorenç Soldevila. El Garbell, 27. 128 pàgines Una àmplia galeria d'animals, entre divertida i seriosa, vista a través de la prosa brillant de Bertrana, de la poesia festiva de Carner o de l'agudesia satírica de Pere Quart.</p>	<p> Editorial Laia</p> <p>OCELLOT NEGRE Núria Serrahima Col·lecció El Mirall i el Temps Els discursos de dues dones diferents.</p>
<p>Edicions BROMERA</p> <p>UNA HIVERNADA ALS GELS Jules Verne Col·lecció A la lluna de València, 8 128 pàgs., 590 ptes. La història de la recerca d'uns naufragats a través dels mars àrtics.</p>	<p>EDITORIAL EMPÚRIES</p> <p>AIXÍ ÉS LA VIDA, CARLOTA Gemma Lienas Col·lecció Odissea, 45 La millor novel·la de Gemma Lienas que crea en aquest llibre un personatge encantador —la Carlota— amb qui uns se sentiran identificats i tots simpatitzaran.</p>
<p> GREGAL LLIBRES consorci d'editors valencians s.a.</p> <p>LA FI DE L'HEMICILE Lluís Roda Col·lecció Gregal poesia, 20 Lluís Roda (València, 1963), fa en aquest llibre una poesia preocupada pel llenguatge, que no oblidia però, l'expressió de la vivència íntima, del sentiment.</p>	<p> LA GALERA, S. A., EDITORIAL</p> <p>LES GALLINES PENSATIVES Luigi Malerba Col·lecció Cronos Cent trenta-un historietes satíriques d'un món ben gallinaci.</p>
<p> EDITORIAL TRES I QUATRE</p> <p>COLL DE SERPS Cremades i Arlandis Narratives 3 i 4, núm. 7 La història d'un home que no volia ser soldat i que fou afusellat. Premi Sant Jordi de novel·la 1977.</p>	<p> curial</p> <p>EDMON Alfons Maseras «Biblioteca Popular Curial», 16</p>
<p> Edicions Proa</p> <p>TIRANT LO BLANC Joanot Martorell El fanal de Proa, 10 Adaptació de Maria Aurèlia Capmany Il·lustracions de Manuel Boix 96 pàgs. i 1.200 ptes.</p>	<p>Edicions BROMERA</p> <p>LA DAMA DEL PAÍS DEL SOL J. M. Palau i Camps Col·lecció l'Eclèctica, 2 850 ptes. D'unes cendres pot sortir un amor que ho creme tot.</p>

Els viatgers d'Apollo a la Lluna plantaren la bandera dels Estats Units, però no reivindicaren sobirania, d'antuvi renunciada.

mer giny humà que, sense tripulació, va trepitjar la Lluna va ser soviètic.

Però el programa *Apollo* va seguir el seu curs, amb un desgraciat accident que va costar la vida a tres astronautes. Finalment, Neil Arsmtrong i Edwin Aldrin van trepitjar el satèl·lit, mentre Michael Collins els esperava en òrbita llunar.

Tranquil·litat i Crisi

L'arribada a la Lluna va ser seguida amb gran expectació a tot el món. Molts diaris cantaven les excel·lències del sistema americà, que actuava a plena llum, tot i el perill d'un fracàs. En canvi, es criticava l'hermetisme soviètic. Molts d'aquests comentaristes es van sobresaltar quan el *Lluna XV* va ser posat en òrbita des de l'URSS, sense tripulació i amb missió desconeguda. Finalment, mentre els americans estaven a punt de marxar del Mar de la Tranquil·litat, el *Lluna XV* s'estimava en el Mar de la Crisi. Noms geogràfics que eren tot un símbol del resultat divers de les dues missions.

Pocs dies després, Nixon explotava políticament l'èxit tecnològic en una gira al voltant del món. Armstrong i Aldrin havien deixat una placa a la Lluna, explicant que per primera vegada homes del planeta Terra hi havien posat el peu i que hi havien anat amb esperit pacífic, en nom de tota la humanitat. Probablement, com altres col·legues seus, van observar des d'allà un món sense fronteres. Malgrat això, ací, les fronteres i les barreres ideològiques continuaven existint.

Després de l'èxit, la fantasia. Ja hi havia qui explicava com serien les

Cal tornar a la Lluna

Sebastià Estradé*

El mateix 21 de juliol de 1969, quan érem a l'Estació de Seguiment Astronàutic NASA-INTA de Fresnedillas-Robledo, després que Neil Armstrong i Edwin Aldrin haguessin posat el peu damunt de la Lluna, Wernher von Braun, el gran científic que havia fet possible el programa *Apollo* basant-se en el seu coet *Saturn V*, ens deia des de Houston: «¡Ara, cap a Mart!»

Han passat 20 anys, von Braun va morir el juny de 1977, entristit, apartat de la NASA amb la desil·lusió que els seus nous programes de vol còsmic eren ajornats i dirigint la Fairchild Industries. El 1972 i el 1974 vaig reunir-me amb ell a Viena i a Madrid, i encara em va assegurar que abans d'acabar el segle l'home tornaria a la Lluna i aniria a Mart, amb propulsors nuclears i possiblement amb 16 tripulants a bord de tres astronaus. Armstrong, el Colom de la Lluna, que va retirar-se com a astronauta, el juliol del 1970, ara fa 19 anys, va ser nomenat diputat-administrador de Recerca Avançada i Tecnologia de la NASA, i ara ja té 58 anys. Pertany al record, per tant, la seva gesta, amb la qual invertint només 8 dies i 3 hores amb 19 minuts, a bord de l'*Apollo XI*, assolí amb Aldrin baixar al Mar de la Tranquil·litat amb el mòdul lunar *Àguila*, sojornar en el nostre satèl·lit durant prop de 30 hores, fent-hi experièn-

cies i recollint-ne pedres i tornar a la Terra, amb amaratge a 825 milles al sud-est d'Honolulu. Una gran gesta, certament, consumada en un temps rècord en comparació amb el de la volta al món de Jules Verne, repetida i superada per vols successius, a excepció de l'avortat vol d'*Apollo XIII*, fins que el desembre del 1972 amb *Apollo XVII* l'home deia adéu a la Lluna, sense que mai encara no hi hagi retornat.

Els herois llegendaris de la gesta, i d'altres com ells, van rebre la Medalla d'Honor del Congrés dels Estats Units, de mans del president Carter, l'octubre de 1978. Abans, en celebrar el quinzè aniversari de la primera arribada a la Lluna, el 16 de juliol de 1974, Armstrong, Aldrin i Collins, el pacient navegant entorn del nostre únic satèl·lit natural a bord del mòdul *Columbia*, instal·laren en el Complex 39 de Cap Kennedy, base dels llançaments, una placa commemorativa. I poca cosa més. Només esperar. Esperar que es realitzi el programa de tornar a la Lluna a inicis del segle XXI i l'arribada a Mart en la primera dècada. Confiar que la pau permeti un fort desplegament còsmic i que s'inverteixin en l'accés pacífic als mons que ens envolten els diners malgastats en armament, tot a millor benefici de la Terra. Perquè, des de l'espai, i sobretot des de la Lluna, es pot fer mol-

tíssim per la salvació ecològica del nostre planeta. Ara bé, ¿sabem per què l'home s'ha desinteressat de repetir viatges a la Lluna? Hi ha una causa fonamental. En quedar renunciat el dret a prendre sobirania de territoris d'aquest nou i estrany continent, els estats prepotents, la Castella i el Portugal d'ara, han pogut ajornar els seus projectes sense cap temor a perdre notorietat ni a ser inquietats en els propis interessos.

* Doctor en Dret, Diplomàtic en Tecnologia de l'Espai, escriptor i vice-president de la Secció de Dret Aeronàutic i de l'Espai del Col·legi d'Advocats de Barcelona

colònies lunars de la dècada dels setanta, mentre d'altres exposaven com s'arribaria a Mart. Eren extrapolacions lògiques: en menys de dotze anys s'havia passat de llançar el petit *Sputnik* a trepitjar la Lluna.

Però després que dotze homes haguessin trepitjat el nostre satèl·lit, hi hagué altres plans i reducció de pressupostos. La Lluna fou deixada de banda i tampoc els laboratoris espacials acabaven de ser assajats i explotats convenientment.

Vint anys després, els avanços aconseguits gràcies a l'astronàutica han estat molts. La microelectrònica, les telecomunicacions i fins i tot la vida quotidiana n'han sortit beneficiats. Però el balanç no és, probablement, el que la gent esperava en aquells moments. Hi ha aquí, a la Terra, 386 quilograms de bocins del nostre satèl·lit. Són les mostres portades per les missions *Apollo*. No totes han estat analitzades. No hi ha hagut prou crèdits suplementaris ni tan sols per a això. Però tenim bons coneixements de la Lluna. Sabem, per exemple, que té

16 de juliol del 1974. D'esquerra a dreta, Armstrong, Aldrin i Collins, imposant la placa commemorativa del seu vol en el Complex 39 de Cap Kennedy.

reserves minerals que es podrien explotar.

La Lluna podria tenir moltes altres utilitats. Podria ser la base des d'on preparar el viatge a Mart. Però no es plantegen aquestes coses ni d'altres que la petita passa d'Armstrong permetia

somiar. Aparentment hi ha, a la Terra, coses més importants, com per exemple l'anomenada Guerra dels Estels. Recordem, però, la frase de la placa i un detall simbòlic: la primera empremta a la Lluna la va deixar l'únic tripulant civil de l'*Apollo XI*. □